

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS ŠIAULIŲ APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2025 m. gegužės 13 d. Nr. 21RE3-97 (AG3-67/25-2025)
Šiauliai

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Giedriaus Jakubėno (posėdžio pirmininkas), Vaidos Jokubauskaitės (pranešėja), Danutės Kulikauskienės ir Svetlanos Sinkevičienės,

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos Telšių rajono [duomenys neskelbtini] seniūnijos X kaimo bendruomenės skundą atsakovams Telšių rajono savivaldybės administracijai ir Telšių rajono savivaldybės merui dėl sprendimų panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėja Telšių rajono [duomenys neskelbtini] sen. X km. bendruomenė (toliau – ir pareiškėja arba X k. bendruomenė) 2025 m. balandžio 14 d. pateikė Lietuvos administracinių ginčų komisijai (toliau – LAGK) skundą „Dėl Telšių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2025-03-26 įsakymo Nr. A1-425 „Dėl gyventojų balsavimo už pateiktus bendruomenės iniciatyvų projektus rezultatų patvirtinimo ir daugiausiai gyventojų balsų surinkusio projekto įgyvendinimo“ dėl Telšių rajono savivaldybės mero T. K. 2025-03-26 sprendimo Nr. M7-188 „Dėl informacijos pateikimo“, kuriuo prašo panaikinti Telšių rajono savivaldybės administracijos (toliau – atsakovė arba Administracija) direktoriaus 2025 m. kovo 26 d. įsakymą Nr. A1-425 „Dėl gyventojų balsavimo už pateiktus bendruomenės iniciatyvų projektus rezultatų patvirtinimo ir daugiausiai gyventojų balsų surinkusio projekto įgyvendinimo“ (toliau – Įsakymas) ir Telšių rajono savivaldybės mero (toliau – Meras) 2025 m. kovo 26 d. (*pastaba: turėtų būti 2025 m. kovo 28 d.*) sprendimą Nr. M7-188 „Dėl informacijos pateikimo“ (toliau – Raštas).

Skunde teigiama, kad vadovaujantis Telšių rajono savivaldybės 2024-2026 metų strateginiu veiklos planu, Telšių rajono savivaldybė vykdo Telšių rajono bendruomenių iniciatyvų projektų finansavimą Telšių rajono savivaldybės biudžeto lėšomis. Kasmet šiai programai yra skiriama 40 000 eurų savivaldybės biudžeto lėšų. Telšių rajono bendruomenės yra kviečiamos teikti projektų idėjų siūlymus vadovaujantis bendruomenės iniciatyvų projektų idėjų atrankos ir finansavimo tvarkos aprašu (toliau – Aprašas). X k. bendruomenė pateikė projektą „[duomenys neskelbtini]“ (toliau – Projektas), kuris atitiko visus Aprašo reikalavimus, Administracijos direktorius patvirtino projekto tinkamumą. Toliau buvo vykdoma balsavimo procedūra, pagal kurią Telšių rajono gyventojai už šį projektą atidavė balsus elektroniniu balsavimu, kiti balsavo seniūnijų administracijų patalpose asmeniškai užpildydami ir palikdami patvirtintos formos kortelę. Pareiškėja nurodo, kad vadovaujantis Aprašo 25.1 papunkčiu, [duomenys neskelbtini] seniūnijos darbuotojai priėmė piliečių balsavimo korteles, patikrino gyventojų duomenis ir patvirtino balsavimo kortelių galiojimą. Už projektą „[duomenys neskelbtini]“ buvo surinkti 245 elektroniniai ir 1366 „popieriniai“ gyventojų parašai. Bendruomenės iniciatyvų projektų atrankoje dalyvavo vienuolika dalyvių, X k. bendruomenės Projektas surinko daugiausiai balsų, todėl, pareiškėjos vertinimu, turėjo būti pripažintas atrankos nugalėtoju ir gauti projekto įgyvendinimui skirtas lėšas.

2024 m. spalio 1 d. posėdžio metu Bendruomenės iniciatyvų projektų idėjų pasiūlymų vertinimo konsultacinė darbo grupė (toliau – Darbo grupė) nutarė nepatvirtinti projekto „[duomenys neskelbtini]“ „popierinių“ parašų, surinktų seniūnijos patalpose, nes kai kuriems Darbo grupės nariams kilo abejonių dėl keleto parašų atitikimo Aprašo reikalavimams. Dėl keleto įtartinų parašų buvo anuliuoti visi 1366 gyventojų parašai ir tuo ignoruota gyventojų valia. Kilus abejonėms dėl parašų tikrumo, privalu buvo sudaryti komisiją, kuri atliktų tyrimą, įvertintų visų 1366 balsavimo kortelių informaciją, balsus, neatitinkančius Aprašo reikalavimų, atrinktų ir įvertintų. Tačiau nebuvo nustatyta, kiek balsų iš 1366 yra negaliojantys, kokių kriterijų ar Aprašo reikalavimų neatitinka ir visi 1366 parašai pripažinti negaliojančiais, todėl, pareiškėjos teigimu, nubausta visa tūkstantinė bendruomenė. Darbo grupė neturi įgaliojimų pagal Aprašą tokiu būdu priimti sprendimą anuliuoti visus balsus. Administracijos direktorė L. L., vadovaudamasi neteisėtu 2024 m. spalio 1 d. Darbo grupės sprendimu, 2024 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. A1-1186 „Dėl gyventojų balsavimo už pateiktus bendruomenės iniciatyvų projektus rezultatų patvirtinimo ir daugiausiai gyventojų balsų surinkusio projekto įgyvendinimo“ patvirtino daugiausiai balsų surinkusį projektą „[duomenys neskelbtini]“ (toliau – Įsakymas 1) ir įsakė numatyti [duomenys neskelbtini] eurų lėšų projekto įgyvendinimui.

2024 m. spalio 16 d. raštu pareiškėja apskundė Darbo grupės sprendimą nepatvirtinti jos Projekto popierinių balsų Merui, tačiau 2024 m. lapkričio 5 d. sprendimu Nr. M7-954 „Dėl informacijos pateikimo“ (toliau – Raštas 1) jis pritarė Administracijos direktoriaus Įsakymui 1.

2024 m. lapkričio 18 d. pareiškėja skundu kreipėsi į LAGK Šiaulių apygardos skyrių dėl Administracijos direktoriaus Įsakymo 1 panaikinimo. LAGK Šiaulių apygardos skyrius 2024 m. gruodžio 27 d. sprendimu Nr. 21RE3-203(AG3-190/25-2024) (toliau – LAGK sprendimas) panaikino Administracijos direktoriaus Įsakymą 1 ir įpareigojo priimti naują teisės aktus atitinkantį sprendimą; panaikinti Mero Raštą 1 ir įpareigoti iš naujo išnagrinėti pareiškėjos 2024 m. spalio 9 d. ir 2024 m. spalio 16 d. skundus.

Administracija, atsižvelgdama į LAGK sprendimą, 2025 vasario 6 d. įsakymu Nr. A1-174 „Dėl komisijos sudarymo“ sudarė gautų Bendruomenės iniciatyvų projektų idėjų balsavimo biuletenių perskaičiavimo komisiją (toliau – Perskaičiavimo komisija), kuri įpareigota perskaičiuoti balsavimo biuletenius ir sudaryti preliminarų projektų sąrašą pagal gautus balsus (į šį sąrašą įtraukiant tik tuos balsus pagal balsavimo biuletenius, kurie pagal pateikimo būdą ir turinį atitinka Bendruomenės iniciatyvų projektų idėjų atrankos ir finansavimo tvarkos aprašo reikalavimus).

Perskaičiavimo komisija, perskaičiuodama popierinius gyventojų balsus nenustatė tikslių balsavimo biuletenių už projektą „[duomenys neskelbtini]“, neatitinkančių Aprašo reikalavimų skaičių, tik teigė, kad 719 biuletenių „kėlė abejones“ ir anuliuojo visus 1366 popierinius biuletenius už projektą „[duomenys neskelbtini]“. Pareiškėja nurodo, kad net anuliuojant „abejones kėlusius“ 719 biuletenių, likusių galiojančių popierinių 647 ir elektroninių 245 balsų yra beveik dvigubai daugiau už „[duomenys neskelbtini]“ projekto surinktus 475 balsus. Nustačius negaliojančius biuletenius, gali būti anuliuojami tik biuleteniai, neatitinkantys reikalavimų, tuo labiau, kad, pasak Perskaičiavimo komisijos pranešimo, [duomenys neskelbtini] seniūnijos darbuotojai, vykdę balsavimų organizavimą ir kontrolę, patys nesilaikė nustatytos tvarkos ir galimai sukčiavo turėdami tikslą pakenkti X kaimo bendruomenės interesams, arba istorija yra išgalvota norint sukelti abejones balsavimo rezultatais, nepalankiais „[duomenys neskelbtini]“ projektui.

Pareiškėjos teigimu, Administracija yra nusiteikusi prieš X k. bendruomenę, suinteresuota kito projekto, surinkusio ženkliai mažiau balsų, sėkme, pati nesilaiko Aprašo nuostatų, ieško įvairiausių būdų nepripažinti Bendruomenės iniciatyvų projektų nugalėtoju daugiausiai balsų surinkusio projekto „[duomenys neskelbtini]“.

Pareiškėjos teigimu, priimtas sprendimas be pagrindo anuliuoti absoliučiai visus už bendruomenės projektą surinktus parašus yra neteisėtas, nes tokios procedūros Aprašas nenumato, sprendimas yra neteisėtas, pažeidžiantis ne tik bendruomenės narių teises ir teisėtus interesus, bet ir tos dalies gyventojų teises ir interesus, kurie pritarė šiam projektui. Kaip matosi iš esamų dokumentų, pirmenybė buvo atiduota projektui, kuriuo naudosis gan mažas ir ribotas žmonių skaičius, tai yra tik tie, kurie priklauso konkrečiam klubui ar grupei žmonių.

Telšių rajono savivaldybės administracija atsiliepiamu nesutinka su skundu ir prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime nurodyta, kad 2024 m. kovo 28 d. Telšių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-86 „Dėl bendruomenės iniciatyvų projektų idėjų atrankos ir finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ buvo patvirtintas Bendruomenės iniciatyvų projektų idėjų atrankos ir finansavimo aprašas (minėta, Aprašas). Aprašo 25 punkte numatyta, kad „Savivaldybės teritorijoje gyvenamąją vietą deklaravę gyventojai, ne jaunesni nei 16 metų, savo nuomonę apie projektų įgyvendinimą išreiškia elektroniniu balsavimu arba savivaldybės administracijos ar seniūnijų administracijų patalpose asmeniškai užpildydami ir palikdami patvirtintos formos kortelę“.

Bendruomenės iniciatyvų projektų idėjų pasiūlymų vertinimo konsultacinei darbo grupei (minėta, Darbo grupė) 2024 m. rugsėjo 25 d. (posėdžio protokolas Nr. BPP-3) posėdžio metu kilo abejonių dėl projekto „[duomenys neskelbtini]“ popierinių balsų – ar visi gyventojai buvo atvykę į [duomenys neskelbtini] seniūnijos patalpas ir asmeniškai išreiškė savo nuomonę. Dauguma Darbo grupės narių pasisakė, kad įtaria, jog projekto idėjos „[duomenys neskelbtini]“ balsai galimai surinkti nesilaikant Aprašo 25 punkto reikalavimų, bei buvo nutarta nepatvirtinti gyventojų balsavimo už projektų idėjas rezultatus ir pakviesti X seniūnijos seniūną S. M. (toliau – Seniūnas) ir X seniūnijos vyresn. specialistę I. Š. į Darbo grupės narių posėdį, kuris vyko 2024 m. spalio 1 d. Darbo grupės 2024 m. spalio 1 d. posėdžio metu (posėdžio protokolas Nr. BPP-4) Seniūnas patvirtino, kad ne visi gyventojų balsai [duomenys neskelbtini] seniūnijos buvo renkami, kaip to reikalauja Aprašo 25 punktas. Jis informavo, kad atsiklausus vieno šeimos nario buvo užpildytos visos šeimos sudėties balsavimo kortelės, neatvykstant į [duomenys neskelbtini] seniūnijos patalpas, taip pat patvirtino, kad buvo atveju, kad gyventojas atnešė keletą balsavimo kortelių ir jas visas įrašė į balsavusiųjų sąrašą. Taip pat Seniūnas pripažino, kad [duomenys neskelbtini] seniūnijos patalpose balsavime užregistruoti popieriniai balsai neatitiko Aprašo 25 punkte numatytos tvarkos. Atsižvelgiant į tai, kad Darbo grupės nariai nutarė nepatvirtinti projekto idėjos „[duomenys neskelbtini]“ popierinių balsų, Administracijos direktorė 2024 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. A1-1186 „Dėl gyventojų balsavimo už pateiktus bendruomenės iniciatyvų projektus rezultatų patvirtinimo ir daugiausiai gyventojų balsų surinkusio projekto įgyvendinimo“ (minėta, Įsakymas 1) patvirtino daugiausiai balsų surinkusių projektų sąrašą.

LAGK Šiaulių apygardos skyrius 2024 m. gruodžio 27 d. sprendimu Nr. 21RE3-114(AG3-190/25-2024) minėtą Įsakymą 1 panaikino ir įpareigojo Administraciją priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Administracijos direktorė 2025 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. A1-174 „Dėl komisijos sudarymo“ sudarė komisiją (minėta, Perskaičiavimo komisija) gautiems Bendruomenės iniciatyvų projektų idėjų balsavimo biuleteniams perskaičiuoti ir įpareigojo sudaryti preliminarų projektų sąrašą pagal gautus balsus (į šį sąrašą įtraukiant tik tuos balsus pagal balsavimo biuletenius, kurie pagal pateikimo būdą ir turinį atitinka Aprašo reikalavimus).

Perskaičiavimo komisija, atsižvelgdama į Darbo grupės 2024 m. spalio 1 d. protokole Nr. BPP-4 paminėtą [duomenys neskelbtini] seniūno prisipažinimą, kad ne visi [duomenys neskelbtini] seniūnijos patalpose balsavime užregistruoti popieriniai balsai atitinka Aprašo 25 punkto reikalavimus, nutarė kreiptis į [duomenys neskelbtini] seniūniją dėl tinkamo gyventojų, balsavusių popieriniu būdu, sąrašo pateikimo, sąrašė nurodant tikslų gyventojų, kurie atvyko į [duomenys neskelbtini] seniūnijos patalpas ir asmeniškai užpildė balsavimo biuletenį, bei pateikti atsakingo darbuotojo, kuris registravo gyventojų balsus paaiškinimą apie balsavimo procesą [duomenys neskelbtini] seniūnijos patalpose. [duomenys neskelbtini] seniūnija 2025 m. vasario 17 raštu Nr. SR1-10 „Dėl informacijos pateikimo“ pateikė [duomenys neskelbtini] seniūno paaiškinimą kuriame seniūnas nurodė, kad registruojant gyventojų popierinius biuletenius [duomenys neskelbtini] seniūnijoje buvo laikomasi Aprašo reikalavimų, tačiau tuo pačiu sau paprieštaravo nurodydamas, kad „pasitaikė ir atvejai, kai laiptinės gyventojas turėjo savo kaimynų ar šeimos biuletenius,

motyvuodamas tuo, kad kaimynas darbe ir neturi laiko atvykti asmeniškai į seniūniją“. Tuo pačiu pateikė sąrašo numerius, kurie jo manymu *galėtų būti abejotini* dėl atitikimo Aprašo reikalavimams. [duomenys neskelbtini] seniūnijos vyresnioji specialistė I. Š. savo paaiškinime nurodė, kad „paskutinėmis savaitėmis būdavo, kad atneša krūvelę kortelių ir palieka“. Minėti paaiškinimai akivaizdžiai nurodo, kad ne visi [duomenys neskelbtini] seniūnijoje gauti popieriniai biuleteniai atitiko Aprašo 25 punkto reikalavimą, kad gyventojai seniūnijų administracijų patalpose turėjo asmeniškai užpildyti patvirtintos formos kortelę.

Perskaičiavimo komisija pakartotinai kreipėsi į [duomenys neskelbtini] seniūniją, su prašymu pateikti raštu tikslų Seniūnijoje balsavusių gyventojų sąrašą bei įvardinti, kas ir kiek balsavimo kortelių buvo atnešę į Seniūniją ir kurie gyventojai buvo atvykę į Seniūniją ir asmeniškai užpildė balsavimo korteles, kaip to reikalauja Aprašo 25 punktas. [duomenys neskelbtini] seniūnija 2025 m. vasario 20 raštu Nr. SR1-11 „Dėl informacijos pateikimo“ nurodė, kad „daug gyventojų atnešdavo jau užpildytas korteles, išsitraukę jas iš savivaldybės internetinio puslapio“. Taip pat raštu Nr. SR1-12 „Dėl 2025-02-20 rašto Nr. SR1-11 papildomos informacijos“ nurodė, kad „kiek gyventojų atsinešdavo jau užpildę korteles, negaliu tiksliai pasakyti, tai galėjo būti trečdalis balsavusių, apie 400-500 žmonių“. Minėti raštai akivaizdžiai dar kartą patvirtina tai, kad ne visi [duomenys neskelbtini] seniūnijoje gauti popieriniai biuleteniai atitiko Aprašo 25 punkto reikalavimą, kad gyventojai seniūnijų administracijų patalpose turėjo asmeniškai užpildyti patvirtintos formos kortelę.

Perskaičiavimo komisija dar kartą kreipėsi į Seniūniją su prašymu pateikti tikslų Seniūnijos patalpose balsavusių gyventojų sąrašą bei sąrašė ties kiekvienu asmeniu nurodyti: asmuo buvo atvykęs į Seniūniją ir asmeniškai užpildė balsavimo kortelę arba iš anksto užpildyta balsavimo kortelė arba nežinau. [duomenys neskelbtini] seniūnija 2025 m. vasario 21 d. raštu Nr. SR1-13 „Dėl informacijos pateikimo“ į komisijos prašymą atsakė kad „kurie tiksliai negaliu pasakyti nes tokios statistikos nevedėme“.

Perskaičiavimo komisija, atsižvelgdama į [duomenys neskelbtini] seniūnijos gautus raštus peržiūrėjo visas popierines balsavimo korteles gautas iš visų Telsių rajono seniūnijų ir atliko jų vertinimą. Nurodo, kad peržiūrėjus balsavimo korteles buvo nustatyta: 1) Aprašo 27 punkte numatyta, kad vienas gyventojas turi teisę balsuoti ne daugiau kaip už 1 tam tikros kategorijos projektą. Aprašo 28 punkte numatyta, kad balsavus kelis kartus elektroniniu būdu, galioja paskutinis balsavimas, Aprašo 29 punkte – balsavus elektroniniu būdu ir užpildžius popierinę kortelę, galioja elektroniniu būdu užpildytas balsas, o Aprašo 30 punkte – užpildžius kelias popierines korteles, galioja vėliausiai užpildyta kortelė. Remiantis išdėstytais Aprašo punktais Perskaičiavimo komisija nustačiusi, kad gyventojas balsavo kelis kartus neįskaičiavo 134 vnt. gyventojų balsų iš visų seniūnijų ir visų projektų (80 elektroninių ir 54 popierinių balsų); 2) Perskaičiavimo komisijai sukėlė abejones kortelės, kuriose buvo pastebėti taisymai su kita rašymo priemone, t. y. ištaisyta data vietoje savaitgalio į darbo dieną, arba kortelės užpildytos vienu raštu. Tokių balsavimo kortelių buvo projektų balsavimo kortelėse: „[duomenys neskelbtini]“ – 719 vnt., „[duomenys neskelbtini]“ – 2 vnt., „[duomenys neskelbtini]“ – 23 vnt., „[duomenys neskelbtini]“ – 2 vnt.

Taip pat Perskaičiavimo komisija atsižvelgdama į [duomenys neskelbtini] seniūnijos pateiktus raštus dėl balsavimo proceso seniūnijoje nustatė, kad [duomenys neskelbtini] seniūnijos Seniūnas 2025 m. vasario 17 d. raštu Nr. SR1-10 pateikė balsavimo sąrašą, bei nurodė, kurie sąrašo numeriai jam kelia abejonę dėl atitikimo Aprašo reikalavimams, tokių balsavimo kortelių yra 147 vnt. Taip pat atsižvelgiant į minėtame rašte pateiktą teiginį, kad pasitaikė atveju, kai laiptinės gyventojas atnešdavo savo kaimynų ar šeimos popierines balsavimo korteles kurias įtraukė į balsavusiųjų gyventojų sąrašą bei tai, kad Seniūnas negalėjo tiksliai nurodyti, kurios balsavimo kortelės buvo atneštos, Perskaičiavimo komisija peržiūrėjo daugiabučių namų balsavimus ir nustatė, kad atneštų balsavimo kortelių galėjo būti 329 vnt.

Perskaičiavimo komisija atkreipė dėmesį ir į tai, kad [duomenys neskelbtini] seniūnija 2025 m. vasario 20 d. rašte Nr. SR1-12 teigė, kad apie 400-500 gyventojų nebuvo atvykę į [duomenys neskelbtini] seniūniją ir asmeniškai neužpildė balsavimo kortelės, o Komisijai paprašius raštu pateikti

tikslų [duomenys neskelbtini] seniūnijos patalpose balsavusiųjų gyventojų sąrašą buvo gautas atsakymas, kad tokių duomenų negali pateikti, nes jų nerinko.

[duomenys neskelbtini] seniūnijai 2025 m. vasario 20 d. rašte Nr. SR1-11 taip pat nurodžius, kad daug gyventojų atnešdavo jau užpildytas korteles, išsitraukę jas iš savivaldybės internetinio puslapio Perskaičiavimo komisija atkreipė dėmesį, kad savivaldybės interneto puslapyje patalpinta balsavimo kortelė yra be projektų pavadinimų, o [duomenys neskelbtini] seniūnijos pateiktos užpildytos balsavimo kortelės yra identiškos (su jose įrašytais visais projektų pavadinimais), todėl yra pagrindas manyti, kad [duomenys neskelbtini] seniūnijos darbuotojai leido išsinešti iš seniūnijos patalpų neužpildytas balsavimo korteles.

Kadangi [duomenys neskelbtini] seniūnija nepateikė tikslaus Seniūnijos patalpose balsavusiųjų gyventojų sąrašo, Komisija negalėjo tiksliai perskaičiuoti projekto idėjos „[duomenys neskelbtini]“ popierinių balsų. Taip pat Komisijai gavus [duomenys neskelbtini] seniūno ir vyresniosios specialistės paaiškinimus apie balsavimą seniūnijoje buvo nustatyta, kad joje balsavimas vyko pažeidžiant Aprašo 25 punkto reikalavimą, kad gyventojas savo nuomonę apie projektą išreiškia seniūnijų patalpose asmeniškai užpildydamas ir palikdamas patvirtintos formos kortelę. Komisija konstatavo, kad [duomenys neskelbtini] seniūno pateikiami paaiškinimai yra akivaizdžiai prieštaraujantys vienas kitam, taip pat akivaizdu, kad Seniūnas nekontroliavo balsavimo eigos bei balsavimo atitikimo Aprašo reikalavimams. Remiantis tuo, Perskaičiavimo komisija pagrįstai balsavimo procedūros pažeidimus įvertino kaip esminius ir pažeidusius balsavimo sąžiningumą bei nutarė patvirtinti gyventojų balsavimo už projektų idėjas rezultatus, be projekto idėjos „[duomenys neskelbtini]“ popierinių balsų.

Aprašo 25 punkte esanti teisinė nuostata, kad gyventojai, norintys balsuoti ne elektroniniu būdu, privalo užpildyti patvirtintos formos kortelę savivaldybės administracijos arba seniūnijų administracijų patalpose, reiškia, kad kortelės turi būti užpildytos vietoje, o ne atsineštos jau užpildytos iš anksto. Tokiu būdu balsavimo procesas yra kontroliuojamas bei užtikrinamas skaidrumas, autentiškumas ir vienodas visų gyventojų dalyvavimas. Užpildydami balsavimo korteles namuose, gyventojai pažeidė aiškų reikalavimą – korteles reikia pildyti tik savivaldybės administracijos ar seniūnijos administracijos patalpose. Toks veiksmas reiškia, kad nebuvo laikytasi nustatytos tvarkos, kuri yra privaloma visiems balsuojantiems. Kai kortelės pildomos ne prižiūrimoje aplinkoje, atsiranda rizika, kad: 1) jas galėjo pildyti ne patys gyventojai, o kiti asmenys; 2) nėra garantijos, kad pasirinkimas buvo laisvas ir sąmoningas. Taip pat gyventojai, kurie atvyko ir sąžiningai pildė korteles vietoje, buvo traktuojami kitaip nei tie, kurie šios procedūros nesilaikė. Tai sukuria nelygias sąlygas, o tai yra priešinga viešo administravimo skaidrumo principams.

Administracijai akivaizdu, kad balsavimas [duomenys neskelbtini] seniūnijoje vyko su procedūriniais pažeidimais (kortelių pildymas ne vietoje prieštarauja oficialiai patvirtintai balsavimo tvarkai), kuriais buvo sukurtos nelygios sąlygos balsuojantiems, nes vieni laikėsi visų reikalavimų, o kiti – ne. Tai prieštarauja skaidrumo, lygiateisiškumo ir patikimumo principams. Taip pat pildant korteles nepatvirtintoje aplinkoje (namuose), nėra garantijos, kad kortelę pildė pats balsuojantis asmuo, kad sprendimas buvo priimtas savarankiškai, laisvai ir informuotai. Tai kelia abejonių dėl balsavimo rezultatų patikimumo.

Apibendrinus visus išdėstytus faktinius ir teisinius argumentus skundžiamas Įsakymas yra teisėtas ir pagrįstas.

Taip pat Administracija atkreipia dėmesį, kad Aprašo III skyrius reglamentuoja projektų idėjų pasiūlymų vertinimą ir atranką. Aprašo 16 punkte numatyta, kad projektų idėjų pasiūlymus ir preliminarias projektų sąmatas vertina konsultacinė darbo grupė. Nustačius, kad pateiktas pasiūlymas atitinka visus kvietime nurodytus reikalavimus, vertinamas projekto tinkamumas finansuoti ir sudaromas atrinktų projektų sąrašas bei surašomas protokolas. Aprašo 20 punkte numatyta, kad Konsultacinės darbo grupės sprendimas gali būti skundžiamas savivaldybės merui raštu per 10 kalendorinių dienų nuo pareiškėjui išsiųstos informacijos, o 21 punkte – meras, išnagrinėjęs konsultacinės grupės pateiktus dokumentus bei išklausęs paaiškinimus, pateikia atsakymą pareiškėjui. Šie Aprašo punktai aiškiai nurodo, kad Merui gali būti skundžiamas tik konsultacinės

darbo grupės sprendimas dėl atrinktų projektų, bet ne Administracijos direktoriaus įsakymas dėl daugiausiai balsų surinkusio projekto sąrašo patvirtinimo. Taip pat pagal galiojančius įstatymus Administracijos direktoriaus įsakymas yra savarankiškas administracinis aktas ir Meras jo negali panaikinti. Todėl Mero 2025 m. kovo 28 d. raštas Nr. M7-188 „Dėl informacijos pateikimo“ turi būti vertinamas kaip informacinio pobūdžio. Šiuo raštu Meras pateikė informaciją X kaimo bendruomenės pirmininkei apie Komisijos atliktą balsavimo kortelių perskaičiavimą ir šis raštas nelaikytinas skundo, dėl Administracijos direktoriaus įsakymo teisėtumo, nagrinėjimo procedūra.

Telšių rajono savivaldybės meras atsiliepiamo nepateikė.

Skundas tenkintinas iš dalies.

Ginčas byloje kilo dėl Administracijos direktoriaus Įsakymo ir Mero Rašto teisėtumo.

Pažymėtina, kad nors pareiškėja skunde Komisijai Merą įvardijo trečiuoju suinteresuotu asmeniu, tačiau kadangi skundžiamas Mero Raštas, byloje Meras taip pat laikytinas atsakovu.

Byloje esančiais rašytiniais duomenimis nustatyta, kad 2024 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. A1-1186 „Dėl gyventojų balsavimo už pateiktus bendruomenės iniciatyvų projektus rezultatų patvirtinimo ir daugiausiai gyventojų balsų surinkusio projekto įgyvendinimo“ (minėta, Įsakymas 1) patvirtino daugiausiai balsų surinkusį projektą „[duomenys neskelbtini]“ išrinko projektą nugalėtoją ir numatė jam skirti [duomenys neskelbtini] eurų lėšų projekto įgyvendinimui. Pareiškėjos projektas „[duomenys neskelbtini]“ (minėta, Projektas) liko antroje vietoje, nes panaikinus visus popierinius balsavimo biuletenius (1366 vnt.), liko galioti 245 elektroniniai balsai.

Pareiškėja nesutiko su tokiu vertinimu ir 2024 m. spalio 16 d. raštu apskundė Merui Darbo grupės sprendimą (kuriuo remiantis priimamas Administracijos direktoriaus įsakymas dėl projekto įgyvendinimo rezultatų patvirtinimo) nepatvirtinti jos Projekto popierinių balsų, tačiau 2024 m. lapkričio 5 d. sprendimu Nr. M7-954 „Dėl informacijos pateikimo“ (minėta, Raštas 1) Meras pritarė Administracijos direktoriaus Įsakymui 1. 2024 m. lapkričio 18 d. pareiškėja skundu kreipėsi į Komisiją dėl Administracijos direktoriaus Įsakymo 1 ir Mero Raštas 1 panaikinimo. LAGK Šiaulių apygardos skyrius 2024 m. gruodžio 27 d. sprendimu Nr. 21RE3-203(AG3-190/25-2024) (minėta, LAGK sprendimas) panaikino Administracijos direktoriaus Įsakymą 1 ir įpareigojo priimti naują teisės aktus atitinkantį sprendimą bei panaikinti Mero Raštą 1 ir įpareigoti iš naujo išnagrinėti pareiškėjos 2024 m. spalio 9 d. ir 2024 m. spalio 16 d. skundus.

2025 vasario 6 d. įsakymu Nr. A1-174 „Dėl komisijos sudarymo“ Administracija sudarė gautų Bendruomenės iniciatyvų projektų idėjų balsavimo biuletenių perskaičiavimo komisiją (minėta, Perskaičiavimo komisija), kuri įpareigota perskaičiuoti balsavimo biuletenius ir sudaryti preliminarų projektų sąrašą pagal gautus balsus (į šį sąrašą įtraukiant tik tuos balsus pagal balsavimo biuletenius, kurie pagal pateikimo būdą ir turinį atitinka Bendruomenės iniciatyvų projektų idėjų atrankos ir finansavimo tvarkos aprašo reikalavimus).

2025 m. vasario mėn. raštu „Dėl informacijos pateikimo“ (*pastaba: metaduomenys nenurodyti*) Meras informavo pareiškėjos pirmininkę, kad „atsakydami į gautus skundus dėl neteisėto sprendimo <...>“ atsižvelgiant į tai, kad LAGK sprendimu panaikino Įsakymą 1, kurio sudėtinė dalis buvo konsultacinės darbo grupės 2024 m. spalio 1 d. protokolas Nr. BPP-4, kuris taip pat neteko galios, taip pat į tai, kad Administracijos direktorius sudarė perskaičiavimo komisiją, kuri įpareigota perskaičiuoti balsus, Meras kitos darbo grupės nesudarys.

2025 m. vasario 13 d., 2025 m. vasario 19 d. ir 2025 m. vasario 21 d. Perskaičiavimo komisijos posėdžiuose (protokolai Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 3) buvo nuspręsta kreiptis į [duomenys neskelbtini] sen. Seniūną dėl patikslinančios informacijos apie balsavimą vykusį [duomenys neskelbtini] seniūnijos patalpose pateikimo.

Atitinkamai 2025 m. vasario 14 d. raštu Nr. R7-403, 2025 m. vasario 19 d. raštu Nr. R7-435 ir 2025 m. vasario 21 d. raštu Nr. R7-464 Administracija kreipėsi į Seniūną prašydama pateikti papildomą informaciją apie [duomenys neskelbtini] seniūnijos patalpose vykusį balsavimo procesą.

2025 m. vasario 17 d. raštu Nr. SR1-10, 2025 m. vasario 20 d. raštu Nr. SR1-11, 2025 m. vasario 20 d. Nr. SR1-12 ir 2025 m. vasario 21 d. raštu Nr. SR1-13 Seniūnas pateikė jo paties ir atsakingo darbuotojo paaiškinimus, taip pat Seniūnijoje balsavusių popieriniu būdu asmenų sąrašą (pažymint „neaišku“ balsavimo biuletenius dėl kurių kilo abejonų).

2025 m. vasario 26 d. Perskaičiavimo komisijos posėdyje (protokolas Nr. 4) įvertinus pateiktus paaiškinimus ir apibendrinus balsavimo rezultatus buvo nuspręsta nepatvirtinti visų popierinių balsavimo biuletenių už pareiškėjos projektą „[duomenys neskelbtini]“, kadangi balsavimo procedūros pažeidimas buvo esminis ir turėjo įtakos galutiniam rezultatui bei pažeidė balsavimo sąžiningumą. Posėdyje galutinai buvo nutarta: 1) patvirtinti gyventojų balsavimo už projekto idėjas rezultatus; 2) pateikti Administracijos direktoriui pasiūlymą dėl gyventojų balsavimo rezultatų patvirtinimo.

2025 m. kovo 26 d. Administracijos direktorius skundžiamu Įsakymu patvirtino daugiausiai balsų surinkusių projektų sąrašą. Pareiškėjos projektas „[duomenys neskelbtini]“ liko antroje vietoje surinkęs 245 balsus.

2025 m. kovo 28 d. raštu Nr. M7-188 „Dėl informacijos pateikimo“ (minėta, Raštas, kurį pareiškėja taip pat prašo panaikinti) Meras pateikė informaciją X k. bendruomenės pirmininkei apie balsų perskaičiavimo proceso eigą, nurodė Perskaičiavimo komisijos vertintas aplinkybes ir kartu pateikė skundžiamą Įsakymą.

Skunde Komisijai pareiškėja savo nesutikimą su Įsakymu grindžia tuo, kad nebuvo nustatytas tikslus biuletenių, kurie neatitiko Aprašo reikalavimų, skaičius, todėl atsakovė neturėjo teisės anuluoti visų popierinių balsų gautų už projektą „[duomenys neskelbtini]“. Atsakovė laikosi pozicijos, kad balsavimo metu buvo esminių procedūrinių pažeidimų, todėl priėmė tinkamą sprendimą anuluoti visus popierinius balsus gautus už pareiškėjos Projektą ir naikinti Įsakymo nėra pagrindo. Taip pat nurodo, kad skundžiamas Mero Raštas yra informacinio pobūdžio, kuriuo buvo pateikta informacija X kaimo bendruomenės pirmininkei apie atliktą balsavimo kortelių perskaičiavimą, todėl šis Raštas nelaikytinas skundo dėl Administracijos direktoriaus įsakymo teisėtumo, nagrinėjimo dalyku.

Ginčui aktualūs teisės aktai: Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – VAI), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimas Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Prašymų nagrinėjimo taisyklės), 2024 m. kovo 28 d. Telšių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-86 „Dėl bendruomenės iniciatyvų projektų idėjų atrankos ir finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Bendruomenės iniciatyvų projektų idėjų atrankos ir finansavimo aprašas (minėta, Aprašas), 2025 m. vasario 6 d. Telšių rajono savivaldybės administracijos direktorius įsakymas Nr. A1-174 „Dėl komisijos sudarymo“ (toliau – Įsakymas dėl komisijos sudarymo).

Aprašas nustato Telšių rajono savivaldybės biudžeto lėšomis finansuojamų savivaldybės gyventojų iniciatyvų, projektų idėjų pasiūlymų teikimo, vertinimo, atrankos, lėšų skyrimo tvarką (1 punktas). Aprašo 3.5 papunktyje įtvirtinta, kad balsavimas už projektų įgyvendinimą yra balsavimas už pateiktą projekto iniciatyvą nustatytoje vietoje ir nustatytos formos kortele arba elektroninėmis priemonėmis. Aprašo 18 punkte nurodyta, kad tinkamų finansuoti ir įgyvendinti projektų sąrašą įsakymu tvirtina savivaldybės administracijos direktorius. Apraše nustatyta, kad konsultacinės darbo grupės sprendimas gali būti skundžiamas savivaldybės merui raštu per 10 kalendorinių dienų nuo pareiškėjui išsiųstos informacijos (Aprašo 20 punktas). Savivaldybės meras, išnagrinėjęs konsultacinės grupės pateiktus dokumentus bei išklauses paaiškinimus, pateikia atsakymą pareiškėjui (Aprašo 21 punktas). Aprašo 24 punkte įtvirtinta, kad savivaldybės taryba nustato balsavimo kortelės pavyzdį ir nurodo esminius interaktyvaus balsavimo formos elementus (Aprašo 1 priedas). Savivaldybės teritorijoje gyvenamąją vietą deklaruojanti gyventojai, ne jaunesni nei 16 metų, savo nuomonę apie projektų įgyvendinimą išreiškia elektroniniu balsavimu arba savivaldybės administracijos ar seniūnijų administracijų patalpose asmeniškai užpildydami ir palikdami patvirtintos formos kortelę (Aprašo 25 punktas). Savivaldybės administracijos ar seniūnijos administracijų darbuotojai, priimdami balsavimo kortelę, patikrina gyventojų deklaruotą gyvenamąją

vieta. Jei gyventojas deklaravęs gyvenamąją vietą kitoje savivaldybėje, kitoje valstybėje ar nėra duomenų, balsavimo kortelė pripažįstama negaliojančia (Aprašo 25.1 papunktis). Balsuojantis asmuo turi nurodyti šiuos duomenis: balsuojant kortele – gimimo datą, vardą, pavardę, deklaruotą gyvenamąją vietą, kortelės užpildymo datą ir pasirašyti (Aprašo 26.1 papunktis); balsuojant elektroniniu būdu – gimimo datą, vardą, pavardę, deklaruotą gyvenamąją vietą (Aprašo 26.2 papunktis) ir sutikimą tvarkyti asmens duomenis. Vienas gyventojas turi teisę balsuoti ne daugiau kaip už 1 tam tikros kategorijos projektą, balsavus kelis kartus elektroniniu būdu, galioja paskutinis balsavimas, balsavus elektroniniu būdu ir užpildžius popierinę kortelę, galioja elektroniniu būdu užpildytas balsas, užpildžius kelias popierines korteles, galioja vėliausiai užpildyta kortelė (Aprašo 27-30 punktai). Aprašo 31 punkte įtvirtinta, kad balsavusių gyventojų asmens duomenys patikrinami Gyventojų registro duomenų bazėje. Balsavimo kortelės perduodamos į savivaldybės archyvą ir saugomos Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. kovo 9 d. įsakymo Nr. V-100 „Dėl Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodyklės patvirtinimo“ nustatyta tvarka.

Įsakymo dėl komisijos sudarymo 3 punkte nurodytas įpareigojimas perskaičiuoti gautus Bendruomenės iniciatyvų projektų idėjų balsavimo biuletenius dėl projektų, kurie patvirtinti Administracijos direktoriaus 2024 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. A1-806 „Dėl tinkamų finansuoti ir įgyvendinti bendruomenės iniciatyvų projektų idėjų sąrašo patvirtinimo“ ir sudaryti preliminarų projektų sąrašą pagal gautus balsus (į šį sąrašą įtraukiant tik tuos balsus pagal balsavimo biuletenius, kurie pagal pateikimo būdą ir turinį atitinka Aprašo reikalavimus) iki 2025 m. vasario 27 d. įskaitytinai.

Dėl Telšių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2025 m. kovo 26 d. įsakymo Nr. AI-425 „Dėl gyventojų balsavimo už pateiktus bendruomenės iniciatyvų projektus rezultatų patvirtinimo ir daugiausiai gyventojų balsų surinkusio projekto įgyvendinimo“ teisėtumo.

VAĮ nenumatyta, kad visas administracinis aktas turi būti išdėstytas viename dokumente. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktikoje akcentuojama, kad jei atitinkamas individualus administracinis aktas yra priimamas ankstesnių procedūrinių dokumentų pagrindu, tokiu atveju individualiame administraciniame akte nėra būtina pakartoti tuose dokumentuose nustatytas aplinkybes. Tokiu atveju individualaus administracinio akto išanginėje dalyje pakanka nurodyti tuos procedūrinius dokumentus, kurių pagrindu priimtas individualus administracinis aktas ir juos pridėti prie individualaus akto. Administracinių teismų praktikoje tokie atvejai traktuojami kad individualaus administracinio akto išanginėje dalyje nurodyti procedūriniai dokumentai yra to individualaus akto sudėtinė (motyvuojamoji) dalis (LVAT 2015 m. vasario 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-327-146/2015), 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A822-1440/2014; 2015 m. vasario 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-327-146/2015; 2015 m. balandžio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1266-624/2015; 2015 m. balandžio 3 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. R-26-552/2015; 2015 m. balandžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-410-552/2015; 2015 m. gegužės 12 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1456-143/2015).

VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5-6 punktuose nustatyta, kad administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodyta administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės, administracinio sprendimo motyvai. Šios teisės normos yra siejamos su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr., pvz., LVAT 2020 m. lapkričio 11 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1548-629/2020, 2021 m. spalio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-2422-602/2021).

Administracijos direktoriaus Įsakymas, priimtas remiantis Perskaičiavimo komisijos protokolu Nr. 4, kuriame išdėstytos nustatytos faktinės aplinkybės ir jų vertinimas, todėl skundžiamo

Įsakymo pagrįstumą šioje byloje Komisija vertina, atsižvelgdama būtent į šiame dokumente (protokole Nr. 4) nurodytus motyvus ir argumentus.

Protokolo Nr. 4 1 punkte nurodyta, kad 134 balsavimo biuleteniai neatitinka Aprašo 27, 28, 29 ir 30 punktų reikalavimų, todėl yra neįskaičiuojami. Už pareiškėjos projektą „[duomenys neskelbtini]“ buvo neįskaityti 7 balsai balsuojant elektroniniu būdu ir 47 balsai balsuojant popieriniu būdu. Pažymėtina, kad Perskaičiavimo komisija sprendė, kad turi būti nepatvirtinti visi popieriniai balsai už pareiškėjos Projektą, tačiau, nors protokole Nr. 4 nurodė kaip neatitinkančius reikalavimų 7 balsus gautus elektroniniu būdu, šių balsų galutiniam projektų sąrašui (toliau – Sąrašas) nepanaikino.

Komisija atkreipia dėmesį ir į tai, kad kaip neatitinkantys nurodytų Aprašo 27, 28, 29 ir 30 punktų, todėl neįskaitytini, yra ir 30 elektroninių balsų už pirmoje vietoje esantį projektą „[duomenys neskelbtini]“. Tačiau, priimant Įsakymą, kuriuo buvo patvirtinta daugiausiai balsų surinkusių projektų sąrašas, projektui „[duomenys neskelbtini]“ nurodyti netinkami 30 elektroninių balsų ne tik kad nebuvo neįskaityti, tačiau priešingai – balsų skaičius padidėjo nuo 472 balsų nurodytų panaikintame Įsakyme 1 iki 475 skundžiamame Įsakyme. Protokole Nr. 4 nėra duomenų kokiu būdu ir iš kur atsirado papildomi tinkami 33 balsai, kurie pakeitė galutinį rezultatą projekto „[duomenys neskelbtini]“ naudai.

Skaičiavimo neatitikimų yra ir vertinant kitus projektus. Pavyzdžiui, buvo nustatyta, kad 12 elektroninių balsų turi būti neįskaičiuoti už projektą „[duomenys neskelbtini]“, tačiau palyginus panaikintą Įsakymą 1 ir skundžiamą Įsakymą matyti, kad galutinis balsų skaičius nepasikeitė ir liko tie patys 187 balsai. Panaši situacija dėl projekto „[duomenys neskelbtini]“ – kaip neatitinkantys Aprašo 27, 28, 29, 30 punkto reikalavimų nurodyti 12 balsų (6 elektroniniai ir 6 popieriniai), taip pat dar 23 popieriniai balsai (dėl nenurodytų kitų priežasčių), tačiau skundžiamu Įsakymu patvirtintame Sąrašui šiam projektui nurodytas galutinis 151 balsavusių žmonių skaičius, nors Įsakyme 1 buvo 176 balsai (turėtų būti $176 - 6 - 6 - 23 = 141$). Buvo neįskaityti ir 12 elektroninių balsų bei 1 popierinis balsas už projektą „[duomenys neskelbtini]“, tačiau galutiniam Sąrašui šis projektas neteko tik vieno balso – vietoj 138 balsų Įsakyme 1, skundžiamu Įsakymu patvirtinta, kad jis gavo 137 balsus. Projekto „[duomenys neskelbtini]“ 8 elektroniniai balsai taip pat buvo nurodyti kaip netinkami, tačiau galutiniam Sąrašui už šį projektą atiduotas balsų skaičius sumažėjo tik 1 vnt. nuo 138 iki 137. Kaip netinkami nurodyti 3 elektroniniai balsai už projektą „[duomenys neskelbtini]“, tačiau galutiniam Sąrašui balsų skaičius liko nepakitęs – 43 vnt; 2 elektroniniai balsai kaip netinkami nurodyti už projektą „[duomenys neskelbtini]“, tačiau galutiniam Sąrašui tai įtakos neturėjo – liko tie patys 41 balsai. Kaip jau buvo minėta, protokole Nr. 4 nėra duomenų, kad už vieną ar kitą projektą būtų buvę gauti elektroniniu ar popieriniu balsavimu papildomi biuleteniai, kurie buvo tinkami, bet nebuvo įskaičiuoti priimant Įsakymą 1.

Taigi, protokole Nr. 4 1 punkte nurodytų balsavimo biuletenių, kurie neatitinka Aprašo 27, 28, 29 ir 30 punkto reikalavimų, skaičius nesutampa su skaičiais, kurie nurodyti skundžiamu Įsakymu patvirtintame daugiausiai balsų surinkusiam projektų sąrašui.

Aprašo 31 punkte įtvirtinta, balsavimo kortelės perduodamos į savivaldybės archyvą ir saugomos Lietuvos vyriausiojo archyvaro nustatyta tvarka, Protokole Nr. 4 nurodyta, kad Perskaičiavimo komisija „peržiūrėjo visas popierines korteles ir atliko jų vertinimą“, tačiau Komisija pažymi, kad iš į bylą pateiktų dokumentų, nėra aišku, kiek iš viso popierinių biuletenių buvo surinkta už projektą „[duomenys neskelbtini]“ (pastaba: protokole Nr. 4 nėra užfiksuota kiek popierinių balsų buvo gauta ir už kitus projektus (nurodyti tik pripažintų netinkamų balsų vienetai), nors ši komisija buvo sudaryta perskaičiuoti balsus ne tik už pareiškėjos, bet ir už visus kitus gautus Bendruomenės iniciatyvų projektus (2025 m. vasario 6 d. įsakymas Nr. A1-174).

Seniūno raštu Nr. SR1-11 buvo pateiktas (o rašte Nr. SR1-12 patvirtinta) asmenų, kurie buvo atvykę balsuoti į seniūniją sąrašas, kuriame yra 1415 asmenų. Pareiškėja skunde nurodo, kad buvo „surinkta 1366 „popieriniai“ gyventojų parašai“, kurie visi buvo anuliuoti, tačiau atsakovė nei viename į bylą pateiktame dokumente nenurodo, koks yra popierinių biuletenių kiekis – protokole

Nr. 4 apsiribota tik deklaratyviu teiginiu, kad siūlo „nepatvirtinti projekto „[duomenys neskelbtini]“ visų popierinių balsavimo kortelių“.

Iš į bylą pateiktų dokumentų nėra aišku ir koks kiekis popierinių balsavimo biuletenių yra pripažinti netinkami. Kartu su Seniūno raštu Nr. SR1-11 pateiktame balsavusių seniūnijoje asmenų sąrašė buvo pažymėta, kad dėl 147 popierinių biuletenių tinkamumo kyla abejonių. Rašte Nr. SR1-12 nurodyta, kad „kiek gyventojų atsinešdavo jau užpildę korteles, negaliu tiksliai pasakyti, tai galėjo būti trečdalis balsavusių, apie 400-500 žmonių. Mes tokios statistikos nevedėme <...>“, „jei, patikrinus gyventojų asmens dokumentus duomenys sutapdavo su biuleteniu, tokį biuletenį įtraukdavom arba atmesdavom tik patikrinus gyventojų registre. Atmestų buvo apie 1 procentą“. Protokolo Nr. 4 4 punkte nurodyta, kad „seniūnas negalėjo tiksliai nurodyti, kurios balsavimo kortelės buvo atneštos. Komisija peržiūrėjo daugiabučių namų gyventojų balsavimo korteles ir nustatė, kad atneštų tokių kortelių galėjo būti 329 vnt.“ Minėto protokolo 5 punkte nurodyta, kad „komisijai kilo abejonių dėl kortelių, kuriuose yra taisymų <...>, toje pačioje kortelėje esantys įrašai akivaizdžiai atlikti skirtingu raštu ar skirtinga rašymo priemone, akivaizdžiai vienu raštu užpildytų kelių asmenų balsavimo kortelės. Tokių, keliančių abejones, balsavimo kortelių rasta: „[duomenys neskelbtini]“ – 719 vnt.“. Nėra konkretumo, kurie iš šių biuletenių (147 vnt. balsų pažymėti Seniūno balsavusių gyventojų sąrašė; apytiksliai 400-500 vnt. nurodyti kaip balsų kiekis, kuris galėjo būti atneštas jau užpildytas; daugiabučių namų gyventojų 329 vnt.; 719 vnt. biuletenių, kuriuose fiksuoti taisymai, taip pat 6 vnt. popierinių balsų nurodytų protokolo Nr. 4 1 punkte) – iš dalies arba visai dubliuojasi.

Taigi, nėra aišku, nei koks bendras popierinių biuletenių skaičius yra iš viso, nei kiek jų yra pripažinti netinkami. Skirtumas tarp skundžiamu Įsakymu patvirtintų projektų – pirmos vietos projekto „[duomenys neskelbtini]“ su 475 balsais ir antroje vietoje likusio pareiškėjos projekto „Judėk lauke“ su 245 balsais (įvertinus tai, kad nėra anuliuoti 30 elektroninių balsų už pirmos vietos projektą, kurie protokole Nr. 4 pripažinti kaip netinkami ir nėra pagrįsta, kodėl, priešingai nei Įsakyme 1, Įsakyme už šį projektą balsų kiekis padidėjo dar 3 balsais) yra toks, kuris, tinkamai ir tiksliai nustatčius anuliuotinių ir tinkamų popierinių balsų pareiškėjos Projekto atžvilgiu skaičių, galėtų turėti įtakos galutiniam rezultatui. Administracijos pritaikytą priemonę anuliuoti visus už pareiškėjos Projektą gautus popierinius balsus, nepašalinus visų abejonių, Komisija laiko neproporcinga.

Atsiliepime Atsakovė nurodo, kad „gyventojai, kurie atvyko ir sąžiningai pildė korteles vietoje, buvo traktuojami kitaip nei tie, kurie šios procedūros nesilaikė. Tai sukuria nelygias sąlygas, o tai yra priešinga viešo administravimo skaidrumo principams“. Komisija sutinka, kad nesąžininga balsavimo procedūra sukuria nelygias sąlygas, tačiau pažymi, kad nėra įrodymų, kad [duomenys neskelbtini] seniūnijoje nebuvo asmenų, kurie balsavo tinkamai (tai patvirtina ir seniūnijos paaiškinime nurodyti teiginiai, kad „registruojant gyventojų popierinius biuletenius [duomenys neskelbtini] seniūnijoje buvo laikomasi Bendruomenės iniciatyvų projektų idėjų atrankos ir finansavimo tvarkos aprašo reikalavimų. Seniūnija susidūrė su sunkumais baigiantis balsavimo laikotarpiui“. Nors Administracija akcentuoja, kad „kortelių pildymas ne vietoje prieštarauja oficialiai patvirtintai balsavimo tvarkai“, „pildant korteles nepatvirtintoje aplinkoje (namuose), nėra garantijos, kad kortelę pildė pats balsuojantis asmuo, kad sprendimas buvo priimtas savarankiškai, laisvai ir informuotai. Tai kelia abejonių dėl balsavimo rezultatų patikimumo“, tačiau Komisija atkreipia dėmesį, kad Aprašu yra suteikta galimybė balsuoti elektroniniu balsavimu, kurio metu Administracija taip pat negali įsitikinti, ar balsavęs asmuo sprendimą priima savarankiškai.

Atsakovė tiek protokole Nr. 4, tiek atsiliepime akcentuoja, kad buvo priimtas sprendimas nepatvirtinti visų pareiškėjos Projekto popierinių balsavimo kortelių, kadangi balsavimo procedūros pažeidimas buvo esminis ir turėjo įtakos galutiniam rezultatui bei pažeidė balsavimo sąžiningumą. Atsiliepime nurodyta, kad „komisija konstatavo, kad [duomenys neskelbtini] seniūno <...> pateikiami paaiškinimai yra akivaizdžiai prieštaraujantys vienas kitam, taip pat akivaizdu, kad Seniūnas nekontroliavo balsavimo eigos bei balsavimo atitikimo Aprašo reikalavimams“, „administracijai akivaizdu, kad balsavimas [duomenys neskelbtini] seniūnijoje vyko su procedūriniais pažeidimais <...> kuriais buvo sukurtos nelygios sąlygos balsuojantiems, nes vieni laikėsi reikalavimų, o kiti – ne“. Vertinant šiuos argumentus pažymėtina, kad [duomenys neskelbtini] seniūnija yra Telšių rajono

savivaldybės administracijos padalinys, todėl Komisijos vertinimu, pati atsakovė nesilaikė pareigos užtikrinti teisėtą, tinkamą ir sąžiningą balsavimo procesą ir tinkamai jo nekontroliavo.

Aprašo ydingumas, aiškių ir skaidrių balsavimo taisyklių nebuvimas, lėmė pažeidimus, kurie įtakojo daugiausiai balsų surinkusių bendruomenės projektų nustatymo sąrašą. Administracijos pareiga užtikrinti, kad balsavimo procesas būtų aiškus ir suprantamas tiek balsuojantiems asmenims, tiek balsavimą vykdančioms darbuotojoms.

Administracinių teisinių santykių, susiklostančių tarp privačių asmenų ir valdžios institucijų, ypatumai lemia, kad privatus asmuo juose yra silpnesnioji pusė. Tokia teisinė asmens padėtis lemia, kad santykyje su viešąja administracija kilus neaiškumams, teisė aiškintina jo naudai, siekiant subalansuoti nelygias šalių pozicijas bei garantuoti asmens, kaip silpnesnės šalies, apsaugą. Iš to valstybės institucijoms, įstaigoms, pareigūnams ir kitiems atitinkamus įgaliojimus turintiems asmenims kyla pareiga užtikrinti, kad privatūs asmenys galėtų veiksmingai ir tinkamai pasinaudoti jiems Lietuvos Respublikos Konstitucijos, kitų nacionalinės teisės aktų bei tarptautinių dokumentų suteikiamomis teisėmis ir laisvėmis. Tiek valdžios institucijos, tiek teismai, siekdami įgyvendinti gero viešojo administravimo principą, užtikrinti žmogaus teisių ir laisvių bei privataus asmens, kaip silpnesnės santykio su viešąja administracija šalies, apsaugą, privalo bet kurioje situacijoje vadovautis fundamentaliais protingumo, teisingumo, sąžiningumo principais, sprendimų priėmimo metu atsižvelgti į susiklosčiusių aplinkybių visumą (šiais aspektais žr. LVAT 2013 m. kovo 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A552-185/2013; 2013 m. gegužės 14 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A444-878/2013; 2014 m. kovo 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A552-385/2014; 2015 m. birželio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1872-552/2015).

VAĮ 3 straipsnio 10 dalyje įtvirtintas proporcingumo principas reiškia, kad administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinus ir pagrįstus administravimo tikslus, taigi taikomos administracinės priemonės negali būti drastiškesnės ir griežtesnės, nei būtina norimam tikslui pasiekti. Posėdžio protokolo Nr. 4, kuriuo remiantis buvo priimtas skundžiamas Įsakymas, siūlymas anuliuoti visus popierinius balsus nėra tinkamai pagrįstas nustatytais faktinėmis aplinkybėmis bei teisiniais argumentais, nėra pakankamai motyvuotas, remiasi prielaidomis ir deklaratyviais vertinimais, todėl, Komisijos vertinimu, priimtas administracinis sprendimo mastas naikinti visus popierinius balsavimo biuletenius už pareiškėjos projektą pritaikytas neproporcingai. Vadovaujantis Administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 91 straipsnio 1 dalies 3 punktu sprendimas gali būti pripažintas neteisėtu tik tuo atveju, jei teismas (šiuo atveju Komisija) konstatuoja, jog jį priimant buvo pažeistos pagrindinės procedūros, ypač taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą bei sprendimo pagrįstumą. Byloje nustatytos aplinkybės, kurios tiesiogiai galėjo turėti įtakos neobjektyvaus ir nepagrįsto administracinio sprendimo priėmimui, todėl Įsakymas yra naikintinas.

Dėl Telšių rajono savivaldybės mero 2025 m. kovo 28 d. rašto Nr. M7-188 „Dėl informacijos pateikimo“ teisėtumo.

VAĮ 2 straipsnio 10 punkte nustatyta, kad prašymas – tai su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus. Pagal VAĮ 2 straipsnio 12 punktą skundas – tai asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti.

Įvertinusi pareiškėjos 2024 m. spalio 9 d. ir 2024 m. spalio 16 d. skundų (toliau – skundai) turinį ir reikalavimus, Komisija sprendžia, kad pareiškėja prašė apginti jos galimai pažeidžiamas teises ir įvertinti nurodytas aplinkybes, susijusias su daugiausiai balsų surinkusių projektų sąrašo tvirtinimo pažeidimais.

Kaip jau buvo minėta, 2024 m. gruodžio 27 d. LAGK sprendimu buvo panaikintas ne tik Įsakymas 1, bet ir Mero Raštas 1 įpareigojant iš naujo išnagrinti pareiškėjos skundus. Šioje administracinėje byloje skundu pareiškėja prašo Komisijos panaikinti Mero 2025 m. kovo 28 d. raštą

Nr. M7-188 „Dėl informacijos pateikimo“ (minėta, Raštas), tačiau kartu su skundu pateikė 2025 m. vasario mėnesio raštą „Dėl informacijos pateikimo“ (metaduomenys nenurodyti, toliau – 2025 m. vasario mėn. raštas). Administracija atsiliepime nurodė, kad pagal Aprašo reikalavimus Merui gali būti skundžiamas tik konsultacinės darbo grupės sprendimas dėl atrinktų projektų, bet ne Administracijos direktoriaus įsakymas dėl daugiausiai balsų surinkusio projektų sąrašo patvirtinimo, todėl Raštas turi būti vertinamas kaip informacinio pobūdžio ir nelaikytinas skundo dėl Įsakymo teisėtumo nagrinėjimo procedūra. Komisija sutinka su atsakove, kad šis Raštas nelaikytinas skundo dėl Administracijos direktoriaus įsakymo nagrinėjimo procedūra, bet pažymi, kad jis yra savarankiškos administracinės procedūros metu priimtas dokumentas.

Remiantis VAI 2 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos „administracinės procedūros“ sąvokos apibrėžimu, viešojo administravimo subjektas, nagrinėdamas pareiškėjo skundą, atlieka viešojo administravimo subjekto veiksmus, kurie būtini nagrinėjant skundą apie viešojo administravimo subjekto administraciniais sprendimais galimai padarytą asmens, nurodyto skunde, teisių ir teisėtų interesų pažeidimą ir priima dėl to administracinės procedūros sprendimą (VAI 2 straipsnio 3 dalis). Komisija pažymi, kad LAGK 2024 m. gruodžio 27 d. sprendimu, kuriuo buvo panaikintas Mero Raštas, Meras buvo įpareigotas ne panaikinti Administracijos direktoriaus Įsakymą 1, tačiau išnagrinėti pareiškėjos skundus būtent dėl konsultacinės darbo grupės priimto sprendimo. Teikti skundą dėl šios darbo grupės sprendimo pareiškėjai suteikta teisė Aprašo 20 punkte. Meras, išnagrinėjęs konsultacinės darbo grupės pateiktus dokumentus bei išklašęs paaiškinimus, turi pateikti atsakymą pareiškėjai (Aprašo 21 punktas), t. y. išnagrinėti skundą ir priimti administracinį sprendimą. Pažymėtina, kad šios administracinės procedūros metu buvo parengti du raštai – 2025 m. vasario mėn. raštas ir 2025 m. kovo 28 d. raštas Nr. M7-188.

Priimant 2025 m. gruodžio 27 d. Komisijos sprendimą byloje buvo nustatyta, kad pareiškėja, kreipdamasi į Merą prašė: 1) panaikinti konsultacinės darbo grupės sprendimą anuliuoti projekto „[duomenys neskelbtini]“ popierinius balsus, pripažinti negaliojančiu, 2) konsultacinės darbo grupės sprendimą pripažinti „[duomenys neskelbtini]“ nugalėtoju, pripažinti negaliojančiu ir sudaryti darbo grupę, kuri ištirtų aprašytą incidentą, nustatytų tikslų netinkamų parašų skaičių.

2025 m. vasario mėn. Mero raštu pareiškėjai buvo nurodyta, kad „atsakydami į gautus skundus dėl neteisėto sprendimo“, taip pat atsižvelgiant į tai, kad Komisijos sprendimu panaikino Įsakymą 1, kurio sudėtinė dalis buvo Bendruomenės iniciatyvų projektų idėjų pasiūlymų vertinimo konsultacinės darbo grupės 2024 m. spalio 1 d. protokolas Nr. BPP-4, kuris taip pat neteko galios, taip pat į tai, kad Administracijos direktorius sudarė gautų Bendruomenės iniciatyvų projektų idėjų balsavimo biuletenių perskaičiavimo komisiją, kuri įpareigota perskaičiuoti balsus, kad Administracijos direktorius priimtų teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą, Meras kitos darbo grupės nesudarys.

2025 m. kovo 28 d. raštu Nr. M7-188 „Dėl informacijos pateikimo“ iš esmės buvo perrašytas Perskaičiavimo grupės protokolas Nr. 4, kartu pateikiant Administracijos direktoriaus priimtą naują Įsakymą, kuriame pateiktas galutinis daugiausiai balsų surinkusių projektų sąrašas.

Atsižvelgusi į abiejų Mero pateiktų raštų turinį, Komisija vertina juos abu kaip vientisą administracinį sprendimą dėl pareiškėjos skundų nagrinėjimo.

VAI 3 straipsnio 4 dalyje įtvirtintas įstatymo viršenybės principas reikalauja, kad administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais. Vadovaujantis VAI 3 straipsnio 5 dalyje įtvirtintu išsamumo principu, viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.

Kaip jau buvo minėta, nekvestionuojamas Aprašo 20-21 punktuose nustatytas reguliavimas, kad nurodyta apskundimo tvarka būtent Merui suponuoja tai, kad pareiškėja turi teisę į nešališką tyrimą, kuris pašalintų abejones dėl daugiausiai balsų surinkusių projektų sąrašo patvirtinimo. Iš to, kas išdėstyta, Komisija sprendžia, kad aplinkybė, kad Konsultacinės darbo grupės 2024 m. spalio 1 d. protokolas Nr. BPP-4, kaip sudėtinė Administracijos direktoriaus Įsakymo 1 dalis, nebeteko galios,

formaliai pašalino pareiškėjos skundo pagrindą panaikinti minėtos komisijos siūlymą naikinti visus popierinius balsus gautus už pareiškėjos projektą „[duomenys neskelbtini]“ ir pripažinti projektą „[duomenys neskelbtini]“ kaip daugiausiai surinkusių balsų, tačiau atsisakydamas „sudaryti grupę, kuri ištirtų aprašytą incidentą, nustatytų tikslų netinkamų parašų skaičių“ motyvuojant tuo, kad Administracijos direktorius sudarė darbo grupę, laiko kaip neatitinkantį Aprašo reikalavimų. Vadovaujantis Aprašo nuostatomis, Meras, nepriklausomai nuo Administracijos direktoriaus, turėtų savarankiškai inicijuoti visų aplinkybių tyrimą. Tačiau pažymėtina ir tai, kad pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (*suvestinė redakcija nuo 2025 m. sausio 1 d. iki 2025 m. balandžio 14 d.*) 27 straipsnio (mero įgaliojimai) 1 dalį meras yra atskaitingas savivaldybės tarybai ir savivaldybės bendruomenei už savo ir savivaldybės veiklą, tačiau to paties straipsnio 2¹ dalyje nustatyta, jog meras įgaliojimams vykdyti gali pasitelkti savivaldybės administraciją.

Taigi, sprendžiant šį administracinį ginčą iš esmės, atsižvelgiant į Apraše nurodytos apskundimo tvarkos ydingumą, ir į tai, kad tik Administracijos direktoriaus priimtas įsakymas, kuriuo yra patvirtinamas daugiausiai balsų surinkusių projektų sąrašas, turi įtakos pareiškėjos teisių ir pareigų apimčiai, Komisija vertina, kad pakartotinis Aprašo 20-21 punktų reikalavimų formalus vykdymas būtų betikslis ir beprasmis. Akcentuotina, kad skundu Komisijai pareiškėja nors ir prašo naikinti Mero 2025 m. kovo 28 d. raštą Nr. M7-188 „Dėl informacijos pateikimo“, tačiau nenurodo jokių nesutikimo nei su šiuo raštu, nei su 2025 m. vasario mėn. Mero pateiktu raštu, motyvų, todėl tai tik patvirtina, kad galutinis pareiškėjos kreipimasis į Komisiją tikslas yra tinkamas, daugiausiai balsų surinkusių projektų sąrašas, kuris patvirtinamas išimtinai tik Administracijos direktoriaus įsakymu. Pažymėtina ir tai, kad būtent 2025 m. vasario mėn. raštu pareiškėja buvo informuota, kad Meras nesudarys kitos darbo grupės, kadangi naujai sudaryta Administracijos direktoriaus balsų perskaičiavimo darbo grupė buvo įpareigota perskaičiuoti balsus ir sudaryti sąrašą. Komisija sprendžia, kad pareiškėja, gavusi nurodytą informaciją ir neskųsdama šio Mero rašto, suprato, kad galutinis administracinis sprendimas, kuris turi įtakos jos teisių ir pareigų apimčiai yra būtent Administracijos direktoriaus įsakymas nepriklausomai nuo to, kokį administracinį sprendimą priimtų Meras.

LVAT praktikoje yra konstatuota, jog sprendimų panaikinimas ir perdavimas atsakovui klausimą spręsti iš naujo, kai visiškai aiškus materialinio teisinio santykio pasibaigimo faktinis bei teisinis pagrindas, būtų formalus teisingumo įvykdymas, nederantis su teismo pareiga užtikrinti teisėtumą viešosios teisės reguliuojamuose teisiniuose santykiuose laikantis proceso ekonomiško ir operatyvumo reikalavimų (žr., pvz., LVAT 2021 m. gegužės 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1534-415/2021). Komisijos vertinimu, šio ginčo atveju, Mero raštų panaikinimas ir įpareigojimas nagrinėti pareiškėjos skundus dar kartą būtų tik formalus teisingumo vykdymas, tačiau neišspręstų ginčo iš esmės, todėl iš to, kas išdėstyta, sprendžia, kad naikinti 2025 m. kovo 28 d. rašto Nr. M7-188 „Dėl informacijos pateikimo“ nėra pagrindo ir atmeta jį kaip nepagrįstą.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktais, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

panaikinti Telšių rajono savivaldybės administracijos 2025 m. kovo 26 d. įsakymą Nr. A1-425 „Dėl gyventojų balsavimo už pateiktus bendruomenės iniciatyvų projektus rezultatų patvirtinimo ir daugiausiai gyventojų balsų surinkusio projekto įgyvendinimo“.

Pareiškėjos Telšių rajono [duomenys neskelbtini] seniūnijos X kaimo bendruomenės skundą dėl 2025 m. kovo 28 d. Telšių rajono savivaldybės mero rašto Nr. M7-188 „Dėl informacijos pateikimo“ atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos bylos šalys gali skųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Komisijos narės

Giedrius Jakubėnas

Vaida Jokubauskaitė

Danutė Kulikauskienė

Svetlana Sinkevičienė